

AFGØRELSE

(Elforsyning)

energi
KLAGENÆVNET

Frederiksborggade 15

1360 København K

Tlf 33 95 57 85

Fax 33 95 57 99

www.ekn.dk

ekn@ekn.dk

KLAGE FRA EnergiGruppen Jylland A/S, Herning, over
AFGØRELSE FRA Energitilsynet af 30. april 2004
OM Opkrævning af rådighedsbetaling

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

NÆVNETS Nævnensformand, professor, cand.jur. Christen Boye Jacobsen
SAMMEN- Konsulent, civilingeniør Knut Berge
SÆTNING Direktør, cand. polyt. Poul Sachmann
I SAGEN

NÆVNETS Energitilsynets afgørelse ændres således, at EnergiGruppen
AFGØRELSE Jylland A/S' model for opkrævning af rådighedsbetaling
hos Avlscenter Kollund v/KBM-teknik ikke findes urimelig
efter elforsyningsloven

Ved brev af 24. maj 2004 har EnergiGruppen Jylland A/S (EGJ) indbragt Energitilsynets afgørelse af 30. april 2004 for Energiklagenævnet. Den påklagede afgørelse er, at rådighedsbetaling ikke kan opkræves uden modifikation for den effekt, egenproducenten kan trække fra det kollektive elnet, og uden at reducere rådighedsbetalingen i samme omfang, som egenproducenten benytter rådigheden til at få leveret elektricitet mod betaling af nettarif.

Energitilsynet er fremkommet med en redegørelse af 29. juni 2004, som EnergiGruppen Jylland A/S og KBM-teknik, Nordborg, har udtalt sig over for nævnet. KBM-teknik repræsenterer egenproducenten Avlscenter Kollund A/S.

Efter klagens indgivelse til Energiklagenævnet har nævnet truffet fire afgørelser af 30. juni 2004 i andre sager vedr. rådighedsbetaling (j.nr. 11-129, -130, -136 og -180 vedr. Dalum Papir A/S, A/S Dansk Shell og Danisco Sugar A/S (Nakskov Sukkerfabrik)). EnergiGruppen Jylland A/S og KBM-teknik har udtalt sig vedrørende principperne i disse afgørelser.

Den påklagede afgørelse

Fra Energitilsynets afgørelse af 30. april 2004 citeres:

"Ved brev af 29. februar 2004 klagede KBM-teknik over et krav fra EnergiGruppen Jylland A/S om, at ejeren af et kraftvarmeanlæg skulle betale for rådighed over elnettet i form af en betaling pr. kWh egetproduceret elektricitet.

Endvidere klagede KBM-teknik over, at EnergiGruppen Jylland A/S mente at have ret til at reducere et leveringsomfang, som der tidligere var betalt standardinvesteringsbidrag for.

Klagen drejer sig om et 120 kW kraftvarmeanlæg hos Avlscenter Kollund A/S. KBM-teknik har senere frafaldet klagepunktet om leveringsomfanget.

Parterne har været hørt i sagen.

KBM-tekniks påstand er, at EnergiGruppen Jylland A/S ikke har ret til at opkræve en rådighedsbetaling for den energimængde, der produceres på kraftvarmeanlægget.

Fra KBM-tekniks anbringender lægger Energitilsynet vægt på, at kraftvarmeanlægget er konstrueret og installeret således, at der ikke leveres noget elektricitet ud på elnettet. Begrundelsen herfor er ifølge det oplyste, at kraftvarmeanlæggets produktion reguleres efter det aktuelle egetforbrug af henholdsvis elektricitet og varme. I perioder, hvor der er behov for mere energi end kraftvarmeanlægget kan producere, bliver merforbruget aftaget fra EnergiGruppen Jylland A/S' net, og dette merforbrug afregnes efter de normale takster.

Fra redegørelsen fra EnergiGruppen Jylland A/S lægger Energitilsynet indledningsvis vægt på, at det bekræftes, at kraftvarmeanlægget på 120 kW er udført på en sådan måde, at det normalt ikke kan levere effekt ud på elnettet.

Redegørelsen beskriver ligeledes, at kraftvarmeanlæggets drift er styret af varmebehovet i staldene. Om vinteren er varmebehovet stort med øget generatordrift og derfor et lille aftag af elektricitet fra elnettet, og omvendt i sommerperioden. Dermed skal EnergiGruppen Jylland A/S ifølge det oplyste stille elnettet til rådighed i de situationer, hvor egenproduktionen ikke er tilstrækkelig, eller er ude af drift.

EnergiGruppen Jylland A/S mener med reference til ELFOR at have mulighed for at opkræve en energiafhængig rådighedsbetaling. Rådighedsbetalingen skal ifølge det oplyste kompensere EnergiGruppen for det tab som følger af, at ejeren af kraftvarmeanlægget sparer betaling af nettarif, når kraftvarmeanlæggets generator er i drift.

Nettariffen skal ifølge EnergiGruppen Jylland A/S dække omkostningerne ved driften og vedligeholdelsen af elnettet, ved opretholdelsen af den tekniske kvalitet og balance, samt sikre forsyningssikkerheden og markedsfunktionen i området.

Rådighedsbetalingen er ifølge det oplyste beregnet med udgangspunkt i EnergiGruppen Jylland A/S' tretidstarif (nettarif) for den pågældende kundegruppe, reduceret med sparede nettab og sparede netinvesteringer.

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 2 af 16

Af bilag til redegørelsen fremgår, at modellen for beregning af rådighedsbetaling er "ELFOR-modellen". Af bilagene fremgår endvidere, at afregningsgrundlaget for rådighedsbetalingen er den egenproducerede nettoproduktion.

Energitilsynet skal oplyse følgende:

Indledningsvis skal Energitilsynet oplyse, at KBM-tekniks anbringender om systemtarif og målerforhold ikke anses for at være relevante i den foreliggende sag, der drejer sig om en klage over grundlaget for opkrævning af rådighedsbetaling i den model, som EnergiGruppen Jylland A/S anvender til beregning af denne betaling.

Energitilsynet kan efter elforsyningslovens § 77, stk. 1, give pålæg om ændring af priser og betingelser, hvis Energitilsynet finder, at priser og leveringsbetingelser må anses for at være i strid med bestemmelserne i elforsyningsloven.

I den foreliggende sag er bestemmelserne elforsyningslovens § 9, stk. 2, og § 73.

Efter § 9, stk. 2, påhviler de kollektive elforsyningsvirksomheders omkostninger, der ikke vedrører offentlige forpligtelser som nævnt i § 9, stk. 1, de brugere, der modtager virksomhedernes ydelser og opkræves gennem den enkelte virksomheds tariffer.

§ 73 bestemmer, at de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-72 skal ske efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til.

Ifølge bemærkningerne til § 73 er bestemmelsens formål primært at hindre krydssubsidiering til fordel for bestemte køberkategorier, jf. også lovens generelle bemærkninger om, at omkostningerne ved alle kollektive elforsyningsvirksomheders ydelser skal fordeles på køberne af ydelserne efter rimelige, objektive og ikke diskriminerende kriterier. Det følger ligeledes af bemærkningerne til bestemmelsen, at energieffektivitet kan være et sagligt hensyn, der indgår i afvejningen.

Elforsyningsloven fastsætter ikke nærmere regler for de kollektive elforsyningsvirksomheders valg af tarifieringsform. Kollektive elforsyningsvirksomheder har derfor en vis frihed til at vælge tarifieringsform, så lang tid den valgte tarifieringsform ligger inden for rammerne af elforsyningsloven.

Energitilsynet har tidligere truffet afgørelse om grundlaget for beregning af rådighedsbetaling i den model, som den foreliggende sag drejer sig om.

Energitilsynet skal henvise til tilsynets afgørelse den 28. oktober 2002 om klagerne fra A/S Dansk Shell Raffinaderiet og Dalum Papir A/S over rådighedsbetalingen hos TRE-FOR Elnet A/S og Energi Fyn Net A/S. Afgørelsen kan ses på Energitilsynets hjemmeside.

Energitilsynet traf blandt andet afgørelse om, at modellen, som de to netvirksomheder anvendte til fastlæggelse af grundlaget for opkrævning af rådighedsbetaling, lå inden for rammerne af elforsyningsloven, jf. herved især § 73, forudsat at følgende begrænsninger indgik i beregningen:

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 3 af 16

1) Ydelsen vedrørende rådighed skulle afgrænses til de kW eller det dertil svarende antal kWh, som klagerne kunne trække fra elnettet eller havde behov for,

2) der skulle indlægges som betingelse i beregningen af rådighedsbetalingen, at betalingen blev reduceret i samme omfang som klagerne benyttede den aftalte rådighed til at få leveret elektricitet fra elnettet og betalte nettarif.

Endvidere traf Energitilsynet den 23. oktober 2000 afgørelse i en sag om tilslutnings- og afregningsvilkår for mikrokraftvarmeværker. I denne sag var mikrokraftvarmeværkerne kendetegnet ved, at anlæggenes produktion af elektricitet ikke blev leveret ind på elnettet, men anvendt i installationen. Det vil sige på tilsvarende vis som gældende for kraftvarmeanlægget hos Avlscenter Kollund A/S.

Energitilsynet traf afgørelse om blandt andet, at der for sådanne mikrokraftvarmeværker eventuelt kunne beregnes en rådighedsbetaling, såfremt denne betaling efter elforsyningslovens § 73 gav de kollektive elforsyningsvirksomheder dækning for de omkostninger, som denne kategori af købere gav anledning til.

Senere introducerede ELFOR den model til beregning af rådighedsbetaling, som Energitilsynets afgørelse af 28. oktober 2002 og den foreliggende sag drejer sig om. Det fremgik af begrundelsen for Energitilsynets afgørelse af 28. oktober 2002, at der ikke i elforsyningslovens § 73 var belæg for, at kollektive elforsyningsvirksomheder i prisfastsættelsen skulle tage individuelle hensyn til enkeltforbrugere.

Endvidere fremgik det af begrundelsen for afgørelsen, at § 73 næppe kunne udstrækkes til ligefrem at omfatte krav om, at netvirksomhederne til enhver tid skulle kunne foretage en fordeling af generelle omkostninger på køberkategorierne efter hvilke specielle forhold på et spændingsniveau, som måtte gøre sig gældende for de enkelte køberkategorier på spændingsniveauet.

Det måtte ifølge begrundelsen for afgørelsen anses for at være en praktisk taget umulig opgave for de kollektive elforsyningsvirksomheder, fordi virksomhederne ud over at afholde de generelle omkostninger i forbindelse med udførelsen af deres bevillingspligtige aktiviteter, var pålagt at udføre en række generelle opgaver i medfør af elforsyningsloven.

Videre fremgik det af begrundelsen for afgørelsen, at for at undgå krydssubsidiering mellem køberkategorierne måtte der efter § 73 gives netvirksomhederne medhold i, at rådighedsydelse til egenproducenter - efter rimelige og saglige kriterier - i udgangspunktet indgik i fordelingen af de generelle omkostninger og i tarifieringen på et givet spændingsniveau på lige fod med de ydelser, som blev betalt over nettariffen på spændingsniveauet.

Dette skete i de foreliggende tilfælde ved, at netvirksomhederne i beregningen af rådighedsbetalingen tog udgangspunkt i nettariffen. I nettariffen skete der fradrag for besparelser, som netvirksomhederne opnåede ved den decentrale produktion.

Det tilsvarende er ifølge det oplyste gældende i den rådighedsbetaling, som EnergiGruppen Jylland A/S opkræver for kraftvarmeanlægget hos Avlscenter Kollund A/S.

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 4 af 16

Med Energitilsynets afgørelser af 23. oktober 2000 og 28. oktober 2002 må der lægges til grund, at det ligger inden for rammerne af elforsyningsloven, at EnergiGruppen Jylland A/S opkræver en rådighedsbetaling for kraftvarmeanlægget hos Avlscenter Kollund A/S.

Dog er Energitilsynet med henvisning til tilsynets afgørelse af 28. oktober 2002 enig med KBM-teknik i, at det er i strid med elforsyningslovens § 73, at EnergiGruppen Jylland A/S opkræver en rådighedsbetaling for kraftvarmeanlægget hos Avlscenter Kollund A/S, der uden modifikationer bliver beregnet på grundlag af anlæggets egenproduktion.

EnergiGruppen Jylland A/S tager derved ikke hensyn til hvilken størrelse effekt, eller det dertil svarende antal kWh, som Avlscenter Kollund A/S kan trække fra elnettet eller meddeler EnergiGruppen Jylland A/S at have behov for, og uden at rådighedsbetalingen reduceres i samme omfang, som Avlscenter Kollund A/S benytter den aftalte rådighed til at få leveret elektricitet fra elnettet og betaler nettarif.

Det tilføjes, at argumentet fra EnergiGruppen Jylland A/S om, at ejeren af kraftvarmeanlægget skal betale i rådighedsbetaling hvad anlæggets egenproduktion sparer i betaling af nettarif, må anses for tvivlsomt efter elforsyningsloven.

[...].”

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 5 af 16

Klagen til Energiklagenævnet

EnergiGruppen Jylland A/S har indgivet klage af 24. maj 2004. Klagen suppleredes af klageskrift af 16. juni 2004. Det fremgår heraf, at klager er uenig med Energitilsynet i,

”[...] at det er i strid med elforsyningsloven § 73, at EGJ opkræver en rådighedsbetaling for kraftvarmeanlægget hos Avlscenter Kollund A/S, hvor rådighedsbetalingen uden modifikationer er beregnet på grundlag af anlæggets egenproduktion.

Ud fra Energitilsynets yderligere oplysninger i forbindelse med afgørelsen opfatter EGJ kravet om modifikation således:

Under henvisning til Energitilsynets tidligere afgørelse af 28. oktober 2002 skal beregningsmodellen for rådighedsbetaling indeholde en afgrænsning til de kW eller det dertil svarende antal kWh, som kan trækkes fra elforsyningsnettet samt at der indlægges i beregningen, at betalingen reduceres i samme omfang som den aftalte rådighed benyttes til at få leveret elektricitet fra elnettet.

Med andre ord skal der tages hensyn til, om netselskabet kan levere det samlede forbrug fra elnettet, eller om anlæggets driftstid [...] afviger meget i forhold til forbrugsprofilen.

Disse modifikationer finder EGJ både rimelige og fornuftige. Men da de nævnte modifikationsforhold ikke gør sig gældende for det installerede anlæg hos Kollund Avlscenter A/S, er der naturligvis ikke foretaget den modifikation i beregningsgrundlaget, som Energitilsynet fremhæver i deres afgørelse.

Det aktuelle anlæg er installeret hos Kollund Avlscenter A/S uden at der i øvrigt er ændret på tilslutnings- og forbrugsforhold. Der-

med står EGJ's net til rådighed med det fulde effektbehov for det pågældende forbrugssted.

Grundlaget for rådighedsbetalingen tager derfor udgangspunkt i det faktiske samlede forbrug (egenproduktion + køb fra nettet) og vil have en øvre afgrænsning svarende til de kWh, som Kollund Avlscenter A/S maksimalt kan trække fra elnettet (i kraft af en uændret belastningsrettighed på 160 ampere). Det svarer til at EGJ principielt kan levere et årsforbrug på ca. 970 MWh, hvor forbruget på installationen (egenproduktionen + leverance fra EGJ-elnet) det seneste år har ligget på ca. 555 MWh (heraf er ca. 480 MWh hidrørende fra egenproduktionen). [...]"

Energitilsynets bemærkninger til klagen

I brev af 29. juni 2004 bemærkede Energitilsynet angående klagen:

"I afgørelsen, truffet af Energitilsynets sekretariat, var sekretariatet enig med KBM-teknik i, at det er i strid med elforsyningslovens § 73, at EnergiGruppen Jylland A/S opkræver en rådighedsbetaling for kraftvarmeanlægget hos Avlscenter Kollund A/S, der uden modifikationer bliver beregnet på grundlag af anlæggets egenproduktion.

Energitilsynets sekretariats begrundelse for afgørelsen var, at EnergiGruppen Jylland A/S derved ikke tager hensyn til hvilken størrelse effekt, eller det dertil svarende antal kWh, som Avlscenter Kollund A/S kan trække fra elnettet eller meddeler EnergiGruppen Jylland A/S at have behov for, og uden at rådighedsbetalingen reduceres i samme omfang, som Avlscenter Kollund A/S benytter den aftalte rådighed til at få leveret elektricitet fra elnettet og betaler nettarif.

[...]

Klagen

EnergiGruppen Jylland A/S gør gældende, at de begrænsninger, som efter afgørelsen skal indgå i modellens beregning af grundlaget for rådighedsbetalingen, ikke gør sig gældende for det installerede anlæg hos Avlscenter Kollund A/S.

Anbringendet fra EnergiGruppen Jylland A/S er, at det aktuelle anlæg er installeret hos Avlscenter Kollund A/S uden at der i øvrigt er ændret på tilslutnings- og forbrugssted. Dermed står EnergiGruppen Jylland A/S' net ifølge selskabet til rådighed med det fulde effektbehov for det pågældende forbrugssted.

Derfor tager grundlaget for rådighedsbetalingen ifølge EnergiGruppen Jylland A/S udgangspunkt i det faktiske samlede forbrug. Det faktiske samlede forbrug angiver EnergiGruppen Jylland A/S i parentes som egenproduktion + køb fra nettet.

EnergiGruppen Jylland A/S mener, at det faktisk samlede forbrug vil have en øvre grænse svarende til de kWh, som Avlscenter Kollund A/S maksimalt kan trække fra elnettet ved 160 ampere, angivet til ca. 970 MWh.

EnergiGruppen Jylland A/S oplyser, at det samlede forbrug på installationen det seneste år har ligget på ca. 555 MWh, heraf ca. 480 MWh fra egenproduktionen.

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 6 af 16

Energitilsynets bemærkninger

Problemet i sagen er, at elvirksomheden i EnergiGruppen Jylland A/S, herefter EnergiGruppen Jylland A/S, over for Avlscenter Kollund A/S anvender en standardmodel for beregning af rådighedsbetaling uden hensyn til, om anvendelsen af modellen i det konkrete tilfælde er rimelig efter elforsyningsloven, og uden hensyn til, at Energitilsynet tidligere har afgjort, at denne standardmodel i to konkrete afgørelser (Shell og Dalum sagerne) skulle modificeres for at ligge inden for rammerne af elforsyningslovens prisbestemmelser.

I en tredje sag (Danisco for Nakskov Sukkerfabrik) havde netvirksomheden selv foretaget modifikationer af modellen.

Den anvendte model er udarbejdet af ELFOR. I modellen er grundlaget for rådighedsbetalingen egenproducentens forbrug af elektricitet i kWh minus egenproducentens køb fra nettet i kWh. Det svarer til det forbrug, som egenproducenten selv producerer, og som ikke sælges til nettet.

Derfor indebærer modellen, at egenproducenten stilles som om alt elforbruget modtages fra elnettet uagtet, at producenten selv producerer elektriciteten helt eller delvis. I modsætning hertil er grundlaget for den almindelige elforbrugers betaling af netpris det elforbrug, som forbrugeren faktisk modtager fra elnettet.

Betalingen pr. kWh i rådighed er ifølge modellen den almindelige netpris, som alle forbrugere betaler på spændingsniveauet, dog på nuværende tidspunkt reduceret med beregnede besparelser i nettab og i netinvesteringer som følge af den decentrale produktion.

Elforsyningslovens prisbestemmelser indeholder ikke nærmere bestemmelser om, hvorledes netvirksomhederne skal tarifere. Elforsyningsloven giver således den enkelte netvirksomhed et spillerum til at vælge sin tarifiering, så lang tid den valgte tarifiering ligger inden for rammerne af elforsyningsloven.

For Energitilsynet er rammen for dette spillerum i slutningen elforsyningslovens § 73. § 73 bestemmer i 1. punktum, at de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-72 skal ske efter rimelige, objektive og ikke diskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til.

Energitilsynet har tidligere i de nævnte konkrete tilfælde fundet, at den anvendte ELFOR model for rådighedsbetaling skulle modificeres for at opfylde kravene i § 73.

Energitilsynets modifikationer er, at 1) ydelsen vedrørende rådighed afgrænses til de kW eller det dertil svarende antal kWh, som egenproducenten kan trække fra nettet eller har behov for, og 2) der indlægges som betingelse i beregningen af rådighedsbetalingen, at betalingen reduceres i samme omfang som egenproducenten benytter den aftalte rådighed til at få leveret elektricitet fra nettet og betaler nettarif.

Efter § 73 skal der være rimelighed, objektivitet og ikke diskriminering i prisfastsættelsen. I den indbragte afgørelse går Energitilsynets modifikationer ud på, at såfremt prisfastsættelsen af rådighedsbetalingen skal være rimelig, objektiv og ikke diskrimine-

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 7 af 16

rende, skal den indbyggede tilfældighed i den anvendte models grundlag for rådighedsbetalingen dæmpes.

I den anvendte model er tilfældigheden, at grundlaget for rådighedsbetalingen er egenproduktionen.

Det fremgår af EnergiGruppen Jylland A/S' redegørelse i sagen, at anlæggets drift er styret af varmebehovet i staldene. Om vinteren er varmebehovet stort med øget generatordrift og derfor et lille aftag af elektricitet fra elnettet, og omvendt i sommerperioden.

Når egenproduktionen er stor på det ene tidspunkt og lille på det andet tidspunkt, siger egenproduktionen på det ene tidspunkt ikke noget om den rådighedsydelse, som Avlscenter Kollund A/S på et andet tidspunkt måtte have behov for.

Derfor ville Avlscenter Kollund A/S' betaling for rådighed være tilfældig uden Energitilsynets modifikation, og derfor ikke være rimelig, objektiv og ikke diskriminerende, jf. elforsyningslovens § 73.

Ej heller vil betalingen knytte sig til det som rådighedsbetalingen vedrører, nemlig rådighed over elnettet i tilfælde, hvor anlægget på den ene eller anden måde ikke producerer elektricitet når behovet er der, og egenproduktionen derfor skal erstattes med køb af elektricitet fra elnettet.

Til de specifikke modifikationer i den indbragte afgørelse skal Energitilsynet anføre følgende:

Energitilsynet er enig med EnergiGruppen Jylland A/S i, at der i betalingen for rådighed ligger, at EnergiGruppen Jylland A/S i den konkrete sag vil kunne kræve betaling for en rådighedsydelse, som selskabet måtte levere til Avlscenter Kollund A/S.

Men EnergiGruppen Jylland A/S har ikke over for Avlscenter Kollund A/S specificeret rådighedsydelsen, men blot henvist til en generel model udarbejdet af brancheorganisationen.

Til modifikationen om, at ydelsen vedrørende rådighed afgrænses til de kW eller det dertil svarende antal kWh, som egenproducenten kan trække fra elnettet eller har behov for, angiver EnergiGruppen Jylland A/S i klagen, at selskabet teknisk set kan levere tilstrækkelig elektricitet til erstatning for egenproduktionen på grund af tilslutningsforholdene, der blandt andet indebærer et leveringsomfang på 160 ampere.

Energitilsynet skal hertil bemærke med henvisning til modifikationen, at tilsynet på grund af det angiveligt rigelige leveringsomfang finder det rimeligt, jf. elforsyningslovens § 73, at rådighedsbetalingen knyttes til behov, som Avlscenter Kollund A/S måtte have for rådighed over elnettet.

Herudover er det ikke egenproduktionen, jf. tilfældigheden i modellen, men behovet for rådighed over et antal kW (effekt) eller det dertil svarende antal kWh (energi), som rådighedsbetalingen skal vedrøre ifølge Energitilsynets vurdering.

EnergiGruppen Jylland A/S gør ikke specielle bemærkninger til den anden modifikation - modifikationen om, at der indlægges som betingelse i beregningen af rådighedsbetalingen, at betalingen reduceres i samme omfang som egenproducenten benytter

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 8 af 16

den aftalte rådighed til at få leveret elektricitet fra nettet og betaler nettarif.

Energitilsynet skal derfor ikke fremkomme med yderligere bemærkninger ud over, at denne modifikation skal forhindre, at Avlscenter Kollund A/S kommer i situationen at skulle betale både rådighedsbetaling og almindelig netpris for samme antal kWh.

Afslutning

Den indbragte afgørelse er truffet på grundlag af elforsyningslovens prisbestemmelser efter en konkret bedømmelse af de faktiske omstændigheder i sagen.”

Hertil fremkom KBM-teknik ved brev af 12. juli 2004 til nævnet med
”[...] en tydeliggørelse.

Det drejer sig om næstsidste afsnit på side 3 i Energitilsynets bemærkninger, hvoraf det fremgår, at det aktuelle anlæg er varmebehovsstyret, og derfor hovedsageligt producerer varme og dermed også el om vinteren, og aftager el fra det offentlige net om sommeren.

Dette produktions- og forbrugsmønster er absolut til fordel for el-nettet, idet dette mønster modsvarer det øvrige nets forbrugsmønster og således virker belastningsmæssigt udlignende på det samlede net, og dermed giver nettet en bedre benyttelsestid.

Denne fordel for det offentlige net mener KBM-teknik til fulde opvejer den risiko, der kan være for et kortere nedbrud af produktionsanlægget om vinteren.

Et sådan nedbrud vil naturligvis medføre behov for egenproducenten at få fuld forsyning fra det offentlige elnet, som dog kun energimæssigt i det aktuelle tilfælde vil blive belastet med ca. 60 % af det mulige leveringsomfang.

KBM-teknik mener derfor principielt, at denne gruppe af små varmostyrede decentrale egenproducenter under 150 kW el effekt, der specielt som gruppe (minikraftvarmeanlæg 6 - 150 kW-el) vil være en fordel for el systemet, ikke burde betale rådighedsbetaling af egenproduktionen.”

Ved brev af 12. august 2004 bemærkede EnergiGruppen Jylland A/S:

”Det er EnergiGruppen Jyllands hensigt at opkræve en rådighedsbetaling hos Avlscenter Kollund A/S, der er i overensstemmelse med den beregningsmodel, som Energiklagenævnet har stadfæstet ved afgørelserne af 30. juni 2004 vedr. Dalum Papir A/S, A/S Dansk Shell og Nakskov Sukkerfabrik.

Det er endvidere EnergiGruppens opfattelse, at de grundlæggende betragtninger i disse afgørelser bygger på en ensartet betalingsform både som forbruger og som egenproducent. Afregningen sker derfor på basis af enheden kWh og rådighedsbehovet sættes ud fra det køb fra nettet, der ville være tale om, hvis egenproduktionsanlægget ikke eksisterede.

Efter modellen skal Kollund Avlscenter betale nettarif på almindelige vilkår af det forbrug, som leveres fra nettet. Endvidere skal

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 9 af 16

Kollund Avlscenter betale rådighedsbetaling af den del af egenproduktionen, som kunne have været leveret fra nettet.

EnergiGruppen Jylland afgrænser ydelsen vedrørende rådighedsbetaling til det behov, som Avlscenter Kollund A/S har. Dette lader sig bedst og mest nøjagtigt opgøre ved det samlede målte forbrug i installationen. Det samlede forbrug opgøres som: køb fra nettet + egenproduktion. Avlscenter Kollund A/S har ikke givet udtryk for, at man ønsker rådighedsbetalingen reguleret efter et andet behov.

EnergiGruppen Jylland er opmærksom på, at i det omfang Avlscenter Kollund A/S køber energi fra nettet, skal grundlaget for rådighedsbetalingen reduceres med dette køb i kWh.

I praksis bliver det beregningsgrundlag, hvoraf der kan opkræves rådighedsbetaling sammenfaldende med den målte egenproduktion. Og heri ligger sikkerheden for, at der naturligvis ikke betales både rådighedsbetaling og nettarif af de samme kWh.

Optrækning i praksis:

Frem til juni 2003 har Avlscenter Kollund A/S haft et årligt elforbrug af størrelsesorden ca. 550 MWh, og for denne leverance har de betalt den gældende nettarif for B-kunder. Deres effektbehov/ampererettighed fra elnettet har været 160 ampere (hvilket elnettet er dimensioneret efter og til enhver tid også kan levere).

I løbet af juni 2003 (nærmere tidspunkt for tilslutning er ikke oplyst fra Avlscenter Kollund A/S) bliver der i installationen tilsluttet et egenproduktionsanlæg med biodiesel som brændsel, med

henblik på egenproduktion af installationens egetforbrug af el og varme i vinterhalvåret (hvor der er et stort varmebehov til svinebesætningen). Anlæggets eleffekt er på 120 kW svarende, til installationens hidtidige effektbehov fra elnettet på de 160 ampere. Ifølge EGJ's oplysninger skal ampererettigheden fra elnettet være uændret på 160 ampere til brug for dels backup, dersom egenproduktionsanlægget svigter og dels til at levere den nødvendige elleverance i sommerhalvåret, hvor der ikke er varmebehov i installationen.

For perioden fra egenproduktionsanlægget idriftsættes - 1. juni 2003 - og frem til 31. maj 2004 har det samlede elforbrug på installationen været ca. 555 MWh med følgende fordeling:

1. Ca. 75 MWh er leveret fra elnettet og afregnet efter gældende (og anmeldt) nettarif for B-kunder
2. Ca. 480 MWh er produceret på egenproduktionsanlægget, og er afregnet efter den anmeldte tarif for rådighedsbetaling

I praksis bliver der beregnet rådighedsbetaling for de kWh, som Avlscenter Kollund A/S har ønsket stillet til rådighed fra elnettet (eller har behov for) reduceret med den mængde, som de reelt betaler nettarif for.

At mængden, hvoraf der betales rådighedsbetaling, i denne sag er sammenfaldende med den tilsvarende mængde el produceret på egenproduktionsanlægget skyldes en tilfældighed, nemlig at egenproduktionsanlæggets effektstørrelse er afstemt efter hvad Avlscenter Kollund A/S alternativt ville have trukket fra elnettet - jf.

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 10 af 16

oplysningerne ovenfor. Derfor vil den af Energitilsynet omtalte manglende modifikation i dette tilfælde være nul.

I ovennævnte håber vi at have illustreret, hvordan EnergiGruppen Jylland har - og i fremtiden vil - håndtere opkrævningen af rådighedsbetaling for nettoafregnede egenproducenter i forsyningsområdet.

Dermed skulle det være dokumenteret, at EGJ's model for opkrævning af rådighedsbetaling for egenproduktionsanlægget hos Kollund Avlscenter A/S er helt i overensstemmelse med elforsyningsloven, idet modellen tager hensyn til de kWh, som Kollund Avlscenter A/S kan trække fra nettet (eller har behov for) samtidig med, at rådighedsbetalingen reduceres i samme omfang, som Avlscenter Kollund A/S benytter den aftalte rådighed til at få leveret elektricitet fra elnettet og betaler nettarif.

Det er dermed ikke korrekt, som anført i Energitilsynets kommentarer, at EGJ anvender en standardmodel for beregning af rådighedsbetaling uden modifikationer og dermed er i strid med elforsyningsloven - modellen bliver modificeret."

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 11 af 16

Heroverfor bemærkede KBM-teknik ved brev af 25. august 2004:

"Energi Gruppen Jyllands A/S henviser til Energiklagenævnets afgørelser i sagerne vedr. Dalum Papir A/S, A/S Dansk Shell og Nakskov Sukkerfabrik, og er af den opfattelse at disse afgørelser også må være gældende for den aktuelle sag.

KBM-teknik har i brev af 12. juli 2004 beskrevet, hvordan de aktuelle typer af anlæg påvirker ledningsnettet:

Det fremgår, at det aktuelle anlæg er varmebehovsstyret, og derfor hovedsageligt producer varme og dermed også el om vinteren og når der ellers er varmebehov, og aftager el fra det offentlige net om sommeren og når der ikke er varmebehov.

Dette produktions- og forbrugsmønster er absolut til fordel for elnettet, idet dette mønster modsvarer det øvrige nets forbrugsmønster og således virker belastningsmæssigt udlignende på det samlede net, og dermed giver nettet en bedre benyttelsestid.

Denne fordel for det offentlige net mener KBM teknik til fulde opvejer den risiko, der kan være for et kortere nedbrud af produktionsanlægget om vinteren.

Et sådan nedbrud vil naturligvis medføre behov for egenproducenter at få fuld forsyning fra det offentlige elnet, som dog kun energimæssigt i det aktuelle tilfælde vil blive belastet med ca. 60 % af det mulige leveringsomfang.

KBM-teknik mener derfor principielt, at denne gruppe af små varmestyrede decentrale egenproducenter beskrevet i lov om anlæg under 150 kW el effekt, specielt som gruppe vil være en fordel for el systemet, og derfor ikke bør betale rådighedsbetaling af egenproduktionen.

I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/8/EF gøres der specielt opmærksom på, at disse små (mikro- og minikraftvarmeanlæg) medfører besparelser på primære energiresourcer, at der undgås netværkstab m.m., og at det respektive myndigheder

skal fjerne de eventuelle hindringer, der er for etablering og dermed forøge antallet af disse.

Da der skal 100 stk. minikraftvarmeanlæg, som det aktuelle på 120 kW, til at erstatte f.eks. Nakskov Sukkerfabriks 12 MW anlæg, må det vel anses for usandsynligt, at alle anlæg bryder ned samtidigt, hvorfor KBM-teknik ikke mener, at Energiklagenævnets afgørelser for de ovennævnte tre anlæg i MW-klassen kan danne præcedens for disse små anlæg.

[Desuden] nævner EnergiGruppen Jylland A/S, at anlægget drives med biodiesel som brændsel, men dette er ikke korrekt, idet anlægget drives med almindelig biomineralsk dieselolie, enten det der leveres til landbruget som kaldes traktordiesel eller som det der betegnes som miljødiesel, anlægges kan/må ikke køre på biodiesel.

Dermed skal anlægget følge de love og regler, der er for et mineralsk diesel-drevet anlæg og ikke lovmæssigt som et biodiesel-anlæg.

EnergiGruppen Jylland A/S præciserer, at leveringsomfanget på 160 amp. ikke er ønsket ændret. Så vidt KBM-teknik er orienteret, har dette dog aldrig været diskuteret og skulle Energiklagenævnet mod KBM-tekniks forventning komme til det resultat, at minikraftvarmeanlæg skal betale rådighedsbetaling, må en evt. reduktion af leveringsomfanget derfor så skulle medføre en tilsvarende reduktion af rådighedsbetalingen."

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 12 af 16

Heroverfor fremkom EnergiGruppen Jylland A/S ved brev af 22. september 2004 med

"[...] følgende bemærkninger:

- Med henvisning til Energitilsynets afgørelse af 30.4.2004 fastslår Energitilsynet, at: "det ligger indenfor rammerne af elforsyningsloven, at EnergiGruppen Jylland A/S opkræver en rådighedsbetaling for kraftvarmeanlægget hos Avlscenter Kollund A/S".

Tilsynet fremfører dog samtidig, at opkrævningen ikke kan ske uden modifikationer! Angående modifikationer skal EnergiGruppen henvise til Egentligt klageskrift - brev af 16.6.2004.

- Hvad angår den på side 2 næstsidste afsnit anførte leveringsomfang på 160 ampere kan vi oplyse:

I brev af 24.2.2004 til KBM-teknik (tidligere vedlagt som bilag 3 til brev af 24.3 2004 til Energitilsynet) skrev vi, at EnergiGruppen agtede at opkræve rådighedsbetaling under forudsætning af, at kunden (Avlscenter Kollund) ønsker at bevare den hidtidige belastningsrettighed på 160 amp.

Dersom leveringsomfanget til installationen ønskes reduceret, fordi behovet for backup er mindre, er EnergiGruppen naturligvis indstillet på en forhandling med KBM-teknik om en reduktion af rådighedsbetalingen.

- Hvad angår EnergiGruppens oplysninger om, at egenproduktionsanlægget drives med biodiesel som brændsel, beror dette på en misforståelse, hvilket EnergiGruppen skal beklage. EnergiGruppen har via drøftelser med Avlscenter Kollund haft den op-

fattelse, at brændslet var biodiesel, men med henvisning til den af leverandøren udsendte brochure/vejledning, er brændslet miljødiesel olie.”

Energiklagenævnets praksis

Af Energiklagenævnets afgørelser af 30. juni 2004 (j.nr. 11-129, -130 og -136) fremgår bl.a.:

”[...]

Der er imidlertid langvarig praksis i Elprisudvalget, Konkurrenceankenævnet og Energiklagenævnet for, at der kan opkræves en rådighedsbetaling. Hverken i denne eller de øvrige sager, der ligeledes er afgjort den 30. juni 2004 om spørgsmålet, har Energiklagenævnet fundet grundlag for at ændre denne praksis.

[...]

Nævnet bemærker, at det er en betingelse for anvendelse af dette udgangspunkt, at de rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier, som omhandles i § 73, overholdes ved den konkrete prisfastsættelse [...]”

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 13 af 16

Vedrørende de såkaldte modifikationer fremgik af afgørelserne, at modellen for netselskabets beregning af rådighedsbetalingen:

”ikke strider mod elforsyningsloven, jf. herved lovens § 73, når begge følgende betingelser er opfyldt:

- a. netselskabet skal afgrænse ydelsen til de kW eller det dertil svarende antal kWh, som egenproducenten enten kan trække fra nettet eller kan have behov for;
- b. netselskabet skal reducere rådighedsbetalingens afregningsgrundlag i det omfang,
 - I. hvor egenproducenten benytter den aftalte rådighed til at få levering, og
 - II. hvor egenproducenten betaler nettarif herfor.”

Retsgrundlaget

I § 1 i elforsyningsloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 med senere ændringer, hedder det:

”§ 1. Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til forsyningssikkerhed, samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse. Loven skal inden for denne målsætning sikre forbrugerne adgang til billig elektricitet og fortsat give forbrugerne indflydelse på forvaltningen af elsektorens værdier.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte formål særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder ved energibesparelser og anvendelse af kraftvarme, vedvarende og miljøvenlige energikilder, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet.”

I den elforsyningslov, der var gældende på tidspunktet for tvistens opståen (lovbekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 med senere ændringer), hedder det endvidere:

”§ 6, stk. 3. Kollektive elforsyningsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår.”

I elforsyningsloven, som ændret ved lov nr. 494 af 9. juni 2004, er § 6, stk. 4, nu affattet således:

”§ 6, stk. 4. Kollektive elforsyningsvirksomheder samt forsyningspligtige virksomheder, for så vidt angår deres forsyningspligt ydelse, skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår.”

Lovens § 73, som ændret ved lov nr. 452 af 10. juni 2003, fastsætter:

”§ 73. De kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-72 skal ske efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til. Prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er kun tilladt i særlige tilfælde.”

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 14 af 16

Energiklagenævnets bemærkninger

1. Ved afgørelserne af 30. juni 2004 tiltrådte Energiklagenævnet netselskabernes langvarige praksis for at opkræve rådighedsbetaling. Nævnet fandt, at modellen for et netselskabs beregning af rådighedsbetalingen ikke strider mod elforsyningsloven, jf. herved lovens § 73, når begge følgende betingelser er opfyldt (den såkaldte modifikation):

- a. netselskabet skal afgrænse ydelsen til de kW eller det dertil svarende antal kWh, som egenproducenten enten kan trække fra nettet eller kan have behov for;
- b. netselskabet skal reducere rådighedsbetalingens afregningsgrundlag i det omfang,
 - I. hvor egenproducenten benytter den aftalte rådighed til at få levering, og
 - II. hvor egenproducenten betaler nettarif herfor.

Der mellem denne sags parter enighed om, at EnergiGruppen Jylland kan opkræve et rådighedsbeløb. Nærværende sag drejer sig i det væsentlige om den konkrete anvendelse af den såkaldte modifikation. Sagen drejer sig ikke om betaling af engangsbeløb.

Klager har i det væsentlige henvist til, at de i Energitilsynets afgørelse nævnte modifikationsforhold ikke gør sig gældende for det installerede anlæg hos Kollund Avlscenter A/S, da egenproduktionsanlæggets effekt på 120 kW svarer til leveringsomfanget via nettet. Modifikationen er derfor 0. Klager har derfor ikke foretaget den modifikation i beregningsgrundlaget, som er omhandlet i den påklagede afgørelse.

2. Det fremgår af parternes indlæg over for nævnet, at der mellem parterne er væsentlige forskelle i forståelsen af kravene i den påklagede afgørelse. Ifølge EnergiGruppens brev af 12. august 2004 betales der (nu) kun rådighedsbeløb af egenproduktionen, selv om – som det har været fremført tidligere – totalleverancen kunne have været betydeligt større. Den efterlyste modifikation i forhold til fuld netafgift af egenproduktionen er herved udmøntet i reduktionerne for sparet nettab og netudbygning. Nævnet tiltræder, at dette er i overensstemmelse med de tidligere afgørelser.

Energitilsynet har begrundet den påklagede afgørelse med, at Energigruppen Jylland A/S ikke havde taget ”hensyn til hvilken størrelse effekt, eller det dertil svarende antal kWh, som Avlscenter Kollund A/S kan trække fra elnettet eller meddeler EnergiGruppen Jylland A/S at have behov for, og uden at rådighedsbetalingen reduceres i samme omfang, som Avlscenter Kollund A/S benytter den aftalte rådighed til at få leveret elektricitet fra elnettet og betaler nettarif.”

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 15 af 16

Nævnet lægger til grund, at Energitilsynets begrundelse indebærer, at rådighedsbetalingen kan beregnes ud fra 3 muligheder:

- (a) At ”effekten” er begrænset af 160 A sikring, modsvarende max. 111 kW;
- (b) At ”det dertil svarende kWh, som Avlscenter Kollund A/S kan trække fra elnettet” maksimalt vil være (365 dage à 24 timer) 971 MWh/år (som anført af EnergiGruppen Jylland A/S). Med reduktion for leverancen fra nettet på 175 MWh/år skal således rådighedsbetalingen udregnes for en energimængde på $971 - 175 = 796$ MWh/år;
- (c) At ”eller meddeler EnergiGruppen Jylland A/S at have behov for” – som anført af Avlscenter Kollund A/S – eksempelvis kan være den energi som avlscenteret har trukket fra nettet, dvs. 175 MWh/år, og som avlscenteret altså har betalt nettarif for (og derfor ikke skal betale yderligere rådighedsbetaling for). Dvs. der skal beregnes rådighedsbetaling for en energimængde på 0 MWh/år.

3. Nævnet bemærker, at det - som nærværende sagen har udviklet sig - kan betvivles, hvorvidt parterne kan enes om en årlig kW-afgift for at kunne trække den nævnte effekt (111 kW) på et vilkårligt tidspunkt, med compensation for den energi (kWh) som der købes. Det ville nødvendiggøre en definition af udtrykket ”det dertil svarende kWh”. Nævnet finder herved anledning til at præcisere, at der ikke findes en sådan entydig sammenhæng mellem kW og kWh, som under sagen synes at have ledt parterne til forskellige opfattelser af, hvilken energimængde der skal betales rådighedsbetaling af. Udtrykket ”det dertil svarende kWh” vil derfor være uhensigtsmæssigt i såvel den aktuelle sag som i forbindelse med fremtidige tvister vedrørende rådighedsbetaling.

Nævnet skal endvidere understrege, at de egenproducenter, der alene importerer fra nettet (så som Avlscenter Kollund), må sondres fra de egenproducen-

ter, der også eksporterer (så som de egenproducenter, der omhandles i nævnets afgørelser af 30. juni 2004). For så vidt angår de egenproducenter, der kun importerer, svarer beregningsgrundlaget for rådighedstariffen til totalforbruget minus det importerede (dvs. der betales nettarif for den del af totalforbruget, som importeres fra nettet). Den øvrige del af forbruget, som modsvarer egenproduktionen, betales der rådighedstarif for i form af nettarif fratrukket besparelserne ved ikke at benytte nettet (dvs. sparet nettab og netudbygning).

Energiklagenævnets afgørelse

Energitilsynets afgørelse af 30. april 2004 ændres således, at EnergiGruppen Jylland A/S' model for opkrævning af rådighedsbetaling hos Avlscenter Kolund v/KBM-teknik ikke findes urimelig efter elforsyningsloven.

Sagen har været behandlet på Energiklagenævnets møde den 10. marts 2005.

Afgørelsen er truffet i henhold til § 89 i lov om elforsyning, jf. lovebekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 med senere ændringer, og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Afgørelsen er sendt til EnergiGruppen Jylland A/S, KBM-teknik og Energitilsynet.

P. N. V.

Christen Boye Jacobsen
Nævnshoved

/ Thomas Andersen Thrane
Fuldmægtig

11. marts 2005

J.nr.: 11-213

Eksp.nr.: 18419

TAT-EKN

Side 16 af 16